

Sivistyskeskus

LAUSUNTO

- Viite OKM lausuntopyyntö: Toiminnallista ruotsia – lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä OKM/77/040/2011
- Asia Kokkolan kaupungin lausunto Toiminnallista ruotsia – lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä - raporttiin

Johdanto

Kokkolan kaupunki pitää tärkeänä, että OKM on ryhtynyt toimiin ruotsin kielen aseman vahvistamiseksi perusopetuksessa sekä kaikilla kouluasteilla. Raportissa esille nostetut haasteet kielen opetuksen kehittämisessä sekä puutteet koulutusjatkumon toteutumisessa ovat jokseenkin tunnistettavissa myös Kokkolan kaupungissa.

Ruotsin kielen asema kaksikielisessä Kokkolassa on vielä tänäkin päivänä, suomen kielen vahvistuessa, merkityksellinen. Ruotsin kielen hallitsemisesta on etua monissa arkipäivän yhteyksissä ja siitä on myös selkeää hyötyä työelämään hakeuduttaessa. Kaksikielisyys elää vahvana perintönä ja sitä halutaan vaalia. Kokkolan 46 585 asukkaasta oli vuodenvaihteessa 2011/2012 suomenkielisiä 84,2%, ruotsinkielisiä 13,5% (6 297) ja äidinkieltään muunkielisiä 2,3%.

Pidämme tärkeänä, että kielen opetuksessa painottuu käytännöllisen kielitaidon oppiminen. Tämä edellyttää raportissa todettuja opetusmenetelmien ja opetusaineiston, toiminnallisuuden sekä käytännönläheisten opetusmuotojen kehittämistä. Nämä kiinnittävät kielen opiskelun oppijan arkeen ja vaikuttavat myönteisellä tavalla opiskelumotivaatioon. Yleiseurooppalaisen viitekehyksen tuominen osaksi kielenopetuksen arkipäivää (käytännössä siis opettajien työvälineeksi opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen) olisi luonteva tapa nähdä kielenopiskelu oikeassa kontekstissa –kommunikoinnin välineenä.

Kielen opiskeleminen on tärkeää voida aloittaa lapselle sopivassa herkkyysvaiheessa. Perusopetuksen uudessa tuntijaossa (Valtioneuvoston asetus 28.6.2012) varhaistetaan B1-kielen opiskelun aloittamista 6.luokalta alkaen. Tämä on hyvä ja konkreettinen toimenpide ruotsin kielen opiskelun tukemiseksi, mutta ei kuitenkaan ratkaise perusongelmaa. Asenneilmapiiri ruotsin kieltä kohtaan on viimeisten vuosien aikana kovettunut huomattavasti. Muutoksen aikaansaaminen edellyttää rakentavia toimenpiteitä. Rohkaisevien ja myönteisten kokemusten hankkimiselle mm. vaihto-ohjelmien (kansallisella tasolla) ja kielikyllyn kautta tulee olla laajasti mahdollisuus.

Raportissa valitut kolme eri näkökulmaa toimenpide-ehdotuksiin ovat perusteltuja. Haasteelliseksi asian tekee se, että eri mediat ja niissä käyty keskustelu ruotsin kielen asemasta ovat suuria mielipidevaikuttajia, joihin toimenpide-ehdotuksilla ei voida suoraa vaikuttaa. Ruotsin kielen opetuksen talkoisiin tulisi liittyä tasapuolisempi ja positiivisempi suurelle yleisölle asti kantava viestintä ruotsin kielen opetuksen tarpeellisuudesta ja hyödyistä.

Kommentit työryhmän ehdotuksiin ruotsinkielien osaamisen kehittämiseksi (s. 58-60)

kohta 2

Kokkolan suomenkielisen perusopetuksen kieliohjelmassa on vapaaehtoinen ruotsi A2-kielenä. Valinnanmahdollisuutta on käytetty paljon. Kuntaliitoksen jälkeen 2009 entisen Kälviän ja Lohtajan kunnan alueella valinnan mahdollisuus tuli tarjolle ja oppilaat ovat joissakin kouluissa käyttäneet valinnan mahdollisuutta jopa 75%:sti. Valtion erityisavustus, joka takaisi kieliohjelman jatkuvuuden myös tiukkoina taloudellisina aikoina, olisi tervetullut.

kohta 9

Kielenopetuksen tavoitteita tulee jatkossa kehittää toiminnallisen kielitaidon ja arkeen liittyvien taitojen suuntaan. Tämä edistäisi suomenkielisten oppilaiden ruotsinkielien käyttöä myös vapaa-aikana kaksikielisissä kaupungeissa ja kunnissa.

kohta 10

Ruotsin kielen opetusaineistojen ja digitaalisen oppimisalusta kehittämistyö on tarpeellinen ja ajankohtainen kehittämiskohde. Ajamukaiset, toiminnalliset oppilateriaalit lisäävät oppilaiden motivaatiota ja kiinnostusta.

kohta 11

Kokkola on ruotsinkielisen kielikylpyopetuksen pioneereja Suomessa. Ensimmäinen ruotsinkielinen kielikylpyryhmä aloitti syksyllä 1991 toimintansa Hakalahden päiväkodissa. Esikouluryhmä siirtyi kielikylpyluokaksi Hollihaan koululle syksyllä 1992. Siitä alkaen kielikylpyopetus on säilyttänyt suosionsa ja vuosittain ryhmässä on noin 20 aloittavaa lasta.

Kokkolassa kielikylpyopetuksen kielen opetussuunnitelma on rakennettu yleiseurooppalaisen viitekehyksen raameihin. Kieli opitaan parhaiten autenttisissa konteksteissa, joten kielen ja sisältöjen yhdistäminen (opiskelu kielikylpykielellä 40-100%) on ruotsin kielen osaamistason nostamisen näkökulmasta tuloksellisinta. Kielikylpyopetusta voi toteuttaa monella eri tavalla. Kokkolassa käytetty malli on vaativin, mutta myös vähäisemmällä kielikylpykielen tuntimäärillä voidaan saavuttaa toiminnallinen kaksikielisyys. Tärkeää on kuitenkin pystyä määrittelemään, mitä toiminnallisuudella tarkoitetaan kielenopetuksessa. Siihen yleiseurooppalainen viitekehys tarjoaa loistavan työvälineen.

Kielikylpyopetuksen perusteet tulee turvata perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita uudistettaessa, niin että kielikylpykielen asema säilyy vahvana ja sen opettamisen pedagogiset perusteet toteutuvat, niin että jatkumo on täydellinen päiväkodista perusopetuksen 9. luokalle.

kohta 12

Kielikylpyopettajien koulutustarpeen ennakointi on paikallaan samoin kuin koulutusväylien luominen opettajankoulutukseen. Kielikylpyopettajien koulutuspaikkakuntia suunniteltaessa ne kannattaisi sijoittaa kaksikieliselle alueelle, jossa toimiva kaksikielisyys on myös arkea opiskelijoiden toimintaympäristössä.

kohdat 15-16

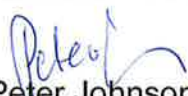
Resurssien kohdentaminen ruotsin kielen opettajien täydennyskoulutukseen kaikilla koulutusasteilla on paikallaan. Erityisesti kielikylpyopettajien didaktisen koulutuksen osalta on edettävä nopeasti ja siinä tulee käyttää tehokkaita ja monipuolisia täydennyskoulutusmenetelmiä.

kohta 17

Oppilasvaihto-ohjelmia tulee tehostaa ehdotusten mukaisesti, kuten edellä todettiin.

Kokkolassa 30.8.2012

Kokkolan sivistyskeskus

Peter Johnson
sivistysjohtaja

Mika Sarkkinen
vs. kehittämispäällikkö

Lisätietoja: vs. kehittämispäällikkö Mika Sarkkinen
mika.sarkkinen@kokkola.fi p.040 489 21 28.